

Uitgeverij 010

De omsloten tuin, de hortus conclusus, is als type ontstaan in het middeleeuwse West-Europa. Op een relatief kleine afgezonderde plek worden aspecten van natuur en landschap 'gevangen' en hanteerbaar gemaakt door ordening, picturale, geometrische en ruimtelijke beheersing. In het historische deel wordt getoond met welke ingrediënten en ontwerpoppvattingen de omsloten tuin een succes werd. Uitgebreid wordt ingegaan op de verschillende voorbeelden zoals de Romaanse tuin van het Santes Creus klooster, de gotische tuin van de Santa Eulalia kathedraal, het Alhambra en de giardino segreto van Villa Capponi. Recente ontwerpen zoals van Alexandre Chemetoff, Daniel Libeskind en Dom van der Laan laten zien hoe de omsloten tuin ook in een eigentijdse gedaante van betekenis kan zijn voor het stadslandschap. Juist de compactheid van de omsloten tuin maakt deze uiterst effectief waar ruimte zo schaars wordt als in de groeiende metropolen. Zowel op theoretisch vlak als door de grote hoeveelheid geanalyseerde (internationale) voorbeelden levert deze rijk geïllustreerde publicatie een waardevolle bijdrage aan de discussie omtrent de herintroductie van het landschap in de hedendaagse stad.

1998

De omsloten tuin, geschiedenis en ontwikkeling van de hortus conclusus en de herintroductie ervan in het hedendaagse stadslandschap; (i.s.m. Saskia de Wit). Uitgeverij 010, Rotterdam (The Enclosed Garden; 1999, tweede druk 2001).

Uitgeverij 010

De omsloten tuin

Geschiedenis en ontwikkeling van de hortus conclusus en de herintroductie ervan in het hedendaagse stadslandschap

Rob Aben, Saskia de Wit

De raadhuis van Sýnýttsalo als raadhuis, Alvar Aalto, 1950.

Raadhuis van Sýnýttsalo

In het meningsgebied van Zuid-Finland ligt het eiland Sýnýttsalo. Tussen de naaldbomen staat een bakstenen gebouw rondom een verhoogde tuin.

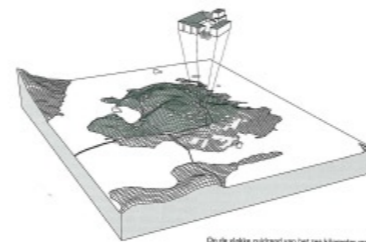
RAADHUIS OP HET EILAND-VERDWAALD CENTRUM. Op een vlakke aan het water liggende grote gebouwen van de houtverwerkingsindustrie die de bestaansreden van de gemeenschap vormt, in het bos staan de houten huizen van de bewoners. In 1950 maakt de architect Alvar Aalto een plan voor het centrum van deze gemeenschap, waarin een wigvormige open ruimte de beboste heuvel en de industriële vlakke met elkaar verbindt. Van het plan is alleen het raadhuis gerealiseerd. In deze analyse wordt echter het oorspronkelijke plan in zijn geheel besproken, omdat daarin eiland, dorpskern, raadhuis en tuin als een samenhangende compositie zijn ontworpen. Het raadhuis ligt aan een open ruimte, op de overgang van een relatief stil naar een vlakker deel.

De vlakke ligt als een balkon aan de onbegrensde ruimte van de in elkaar overlappende moeras en wordt aan één zijde door de bosrand afgesloten. In een plooi van de heuveltop ligt het

Sýnýttsalo is een van de eilanden in een landerig maar heel en verder gelijkwaardig rijt.

170

Op de eilande zuidkant van het een kilometer grote eiland staat industrie gebouwen. In het bos staan kleine houten huizen met daarbinnen het raadhuis. Het raadhuis ligt op de overgang van een vlakke naar een steiler helling en het licht get over de open ruimte die de kern van het dorp had moeten worden. De weg over het eiland is een afwijking van de door-gaande route die de reis afsluit met elkaar verbindt.

Het oorspronkelijke ontwerp voor de dorpskern. Waar een van de planvormen op de heuvel staat ligt een wigvormige open ruimte. Het raadhuis staat naast de punt van deze ruimte.

De vorm van de ruimte is gebaseerd op het centrale balkon.

ACTUELE TOEGANGSROUTE 171